

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНИЙ
Кафедра загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ І ОБДАРОВАНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь магістр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 012 Дошкільна освіта
(код і назва спеціальності)

освітня програма:

Дошкільна освіта. Альтернативна дошкільна освіта

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Т.М. Житомирська
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти
протокол № 9 від 14.01.2019р.

Завідувач кафедри Д.Г. Іванова
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

С.Д. Пенькова
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Грамастик Надія Василівна, доцент кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти.

Рецензенти програми:

Фурдуй Світлана Борисівна, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри соціальної педагогіки та фізичної культури.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	14	4
Модулів:	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-2	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 2-3	Семінарські заняття:	
	18	4
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 2	-	-
- самостійна робота: 6	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	88	112

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є: педагогічні технології навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Метою формування готовності до використання теоретичних і практичних знань і умінь та організаційно-педагогічних умов розвитку творчої активності, креативності та спрямованості на прояв творчості у дітей дошкільного віку.

Передумови для вивчення дисципліни: передбачає вивчення нормативних професійно-орієнтованих навчальних курсів: «Психологія», «Основи педагогічної майстерності», «Дошкільна педагогіка».

Міждисциплінарні зв'язки: аналіз технологій, методів і засобів навчання з урахуванням вікового і психофізичного розвитку дітей дошкільного віку; використання знань з основ вікової психології.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знати:

- нормативно-правові документи, що регламентують діяльність дошкільного закладу освіти;
- напрями методичної діяльності вихователя його функціональні обов'язки;
- сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби дошкільної освіти;
- природу обдарованості дітей.
- систему діагностики для виявлення та відстеження різних типів обдарованості дошкільників.

2. Вміти:

- працювати з обдарованими дітьми;
- діагностувати ступінь інтелектуальної та творчої обдарованості;
- надавати рекомендації педагогам та батькам щодо навчання і виховання обдарованих дітей;
- добирати педагогічні технології відповідно до вікових та індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;
- використовувати методики вдосконалення форм роботи з обдарованими та здібними дітьми;
- реалізовувати на практиці методи педагогічного спостереження, експериментальної роботи, теоретичне знання.

3. Комунікація:

- здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач;
- прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу дошкільного закладу освіти та початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету;
- використовувати засоби вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього педагога.

4. Автономність та відповідальність:

- вчитися упродовж життя й удосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію;
- аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій;
- створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.
- оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, екологічної, духовної, морально-естетичної, педагогічної цінності.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль І.															
1.	Критерії та умови готовності педагогів до роботи з обдарованими дітьми.	4	2	2	-	-	-	6	1	-	-	-	-	-	10
2.	Сучасна практика навчання обдарованих дошкільників.	4	2	2	-	-	-	7	1	-	-	-	-	-	16
3.	Програмно-методичне забезпечення роботи з обдарованими дошкільниками.	5	2		-	-	-	13	1	-	2	-	-	-	16
4.	Психолого-педагогічні аспекти роботи з обдарованими дітьми дошкільного віку.	4	2		-	-	-	10	1	-	-	-	-	-	16
5.	Методи діагностики обдарованості дошкільників.	5	2	2	-	-	-	16	1	2	-	-	-	-	16
6.	Зміст, форми та методи навчання обдарованих дітей у дошкільному закладі освіти.	5	2		-	-	-	16	1	-	-	-	-	-	18
7.	Технології розвитку здібностей і обдарованості дошкільників.	5	2	2	-	-	-	16	2	2	2	-	-	-	20
Проміжний контроль								4							4
Разом:		32	14	18				88	8	4	4				112

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Критерії та умови готовності педагогів до роботи з обдарованими дітьми.

Принципи педагогічної діяльності в роботі з обдарованими дітьми. Кадрове та методичне забезпечення програми роботи з обдарованими дошкільниками. Адміністративно-координаційна група. Консультативна, науково-методична допомога.

Тема 2. Сучасна практика навчання обдарованих дошкільників.

Феномен обдарованості у зарубіжній і вітчизняній психолого-педагогічній літературі. Наукові основи концепцій обдарованості у вітчизняних і зарубіжних освітніх системах. Обдарованість у натурфілософських концепціях учених про взаємодію дитини з природою.

Тема 3. Програмно-методичне забезпечення роботи з дошкільниками.

Розвиток дитячої обдарованості в умовах дошкільного навчального закладу в Україні та за кордоном. Цілепокладання змісту освіти обдарованих дітей у чинних програмах дошкільних закладів освіти України.

Роль методичного кабінету в організації роботи з обдарованими дітьми. Повноваження вихователя-методиста, особливості організаційно-методичної роботи з педагогічними кадрами, особливості проведення контролю за створенням умов в дошкільному закладі освіти для розвитку обдарованих дітей.

Тема 4. Психолого-педагогічні аспекти роботи з обдарованими дітьми дошкільного віку.

Індивідуально-природні основи обдарованості. Вікові особливості психічного розвитку обдарованого дошкільника. Види дитячої обдарованості. Вікові характеристики розвитку обдарованих дітей у віці від двох до шести років. Шкала розумового розвитку Біне-Сімона. Психологічні і соціальні особливості прояву здібностей у дошкільників. Основні контури розвитку дитячої обдарованості.

Тема 5. Методи діагностики обдарованості дошкільників.

Діагностика інтелектуального розвитку і креативності, як індикатора обдарованості.

Педагогічні умови організації роботи з обдарованими дітьми 5-6 річного віку в контексті сучасної дошкільної освіти.

Зміст навчально-виховного процесу обдарованих дітей старшого дошкільного віку.

Тема 6. Зміст, форми та методи навчання обдарованих дітей у дошкільному віці.

Індивідуалізація навчання: проблеми, пошуки, перспективи. Вимоги до навчальних планів. Роль індивідуальних програм у роботі з обдарованими дітьми. «Продуктивні» та «репродуктивні» методи навчання. Експеримент в дошкільному навчальному закладі, пізнавальний інтерес і дослідницька активність.

Тема 7. Технології розвитку здібностей і обдарованості дошкільників.

Диференціація та індивідуалізація навчання обдарованих дітей. Види диференціації навчання. Форми диференціації навчання. Рівні диференціації навчання. Зміст освіти як фактор розвитку дитячої обдарованості. Дитиноцентриська модель змісту освіти і розвиток дитячої обдарованості.

5.2. Тематика семінарських занять.

ТЕМА 1. Поняття «обдарованість» і «обдарована дитина» у сучасних дослідженнях.

ТЕМА 2. Методи та способи діагностики дитячої обдарованості.

ТЕМА 3. Елементи творчості в практичній діяльності вчителя.

ТЕМА 4. Сучасні моделі розвитку творчої активності дошкільників.

ТЕМА 5. Методи, стимулюючі творчу активність дошкільників.

ТЕМА 6. Педагогічні умови, методи і форми реалізації та розвитку обдарованості дошкільників різних вікових груп.

ТЕМА 7. Педагогічне проектування системи роботи дошкільного педагога з обдарованими дітьми.

ТЕМА 8. Технології розвитку здібностей дітей дошкільного віку.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна ф.н.	заочна ф.н.	
1.	- Проаналізувати й порівняти наукові підходи та погляди західних і вітчизняних та педагогів на проблему обдарованості.	5	6	Самостійне опрацювання питань; стисле конспектування ключових тез; підготовка до виступів із доповіддю.
	- Проаналізувати нормативну базу (Указом Президента України «Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді», Концепцією Державної цільової програми роботи з обдарованою молоддю, Законом України «Про освіту»), виписати основні завдання щодо необхідності підтримки обдарованої молоді в Україні та підготувати інформаційне повідомлення.	5	6	
	- Проаналізувати визначення понять: «задатки», «здібності», «обдарованість», «талант», «геніальність», які дані в різних навчальних підручниках та посібниках. Вибрати ті, які, на Вашу думку, найбільш повно відображають суть цих понять. Обґрунтувати свою точку зору.	5	6	
2.	- Підберіть приклади прояву різних видів обдарованості.	5	7	Презентація навчального продукту
	- Обґрунтуйте вашу позицію з проблеми частоти прояви обдарованих дітей.	5	5	
	- Підготуйтеся до презентації вашого кластера «Обдарована дитина».	5	7	
3.	Скласти пам'ятку для вихователів щодо			Презентація методичного

	ефективності використання в дошкільному навчальному закладі різних методик діагностики обдарованості.	5	5	матеріалу.
4.	Підготувати інформаційне повідомлення з теми: «Дитиноцентриська модель розвитку обдарованих дітей».	5	5	Виступ на семінарському занятті.
5.	- Підготуйте повідомлення «У чому полягає специфіка обдарованості в дитячому віці». - Охарактеризуйте основні напрямки роботи з обдарованими дітьми в сфері освіти.	8	10	Виступ на семінарському занятті.
6.	- Проаналізувати існуючі програми для роботи з обдарованими дітьми й дати оцінку їх змісту щодо врахування дидактичних вимог.	8	10	Бібліографічне оформлення списку літератури. Стислий конспект основних ідей.
7.	Підібрати вправи (8-10) для розвитку різних видів дитячих обдарувань.	5	5	Презентація на семінарських заняттях.
8.	- Змодельовати роботу педагога з обдарованими дітьми.	5	5	Обговорення на семінарських заняттях.
9.	Сформулювати 8 – 10 правил педагога щодо підтримки та розвитку обдарованої дитини в дошкільному закладі освіти.	5	5	Презентація завдання.
10.	Підготувати презентацію на тему: «Зміст, форми та методи навчання обдарованих дітей дошкільного віку»	5	6	Прилюдний виступ із презентацією навчального матеріалу.
11.	Розробити методичні рекомендації для батьків щодо створення в сім'ї середовища для розвитку обдарованості дитини.	2	4	Презентація фрагментів батьківського всеобучу.
12.	Скласти глосарій по основним поняттям теми. Підібрати кілька визначення понять психології - творчості: творчість, творчий процес, креативність, творче мислення, творчість, творча активність, творчі здібності, імпровізація, уяву, фантазія, творчий потенціал, творча спрямованість, творча активність. Скласти кластер (детальну структурну схему, модель)	5	7	Перевірка методичних матеріалів
13.	- Сформулюйте умови, при яких обдарована дитина може вирости в обдарованого дорослого. - Наведіть приклади, що характеризують інструментальний і мотиваційний аспекти діяльності обдарованого дошкільника.	5 5	8 5	Презентація матеріалу.
	Разом	88	112	

Тематика індивідуальних завдань

1. Скласти алгоритми послідовності дій спрямованих на вирішення освітньо-виховних задач у дошкільному закладі освіти (Форми творчої роботи з дітьми).
2. Написання відгуку на прочитаний науковий текст щодо розвитку здібностей та обдарованості дітей дошкільного віку.
3. Скласти словник термінології педагогічних технологій дошкільної освіти спрямованих на розвиток дитячої творчості.

4. Порівняти особливості та пріоритети технологій навчання і виховання дошкільників в зарубіжних країнах та Україні (за вибором).
5. Підготувати анотацію на наукову статтю в одному з фахових журналів, присвячених зарубіжному досвіду використання технологій креативного навчання дітей дошкільного віку (на вибір).
6. Визначити в змісті освітніх програм для навчання і виховання дітей дошкільного віку ресурси розвитку творчості дошкільників.
7. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку обдарованості дитини.
8. Представити власну модель інноваційного середовища в дошкільному закладі освіти.
9. На основі зібраного матеріалу (на задану тематику) підготувати презентацію (мінімум 20 слайдів).
10. Підготувати наукове есе на тему: «Сучасна концепція дошкільної педагогіки».

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю.

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

1. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання знань студентів включають в себе ряд блоків:

а) контроль засвоєння теоретичних знань (виступи на семінарських заняттях);

б) контроль самостійної роботи студентів (навчальні проекти, есе, студентські презентації, виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних і групових завдань);

в) виконання завдань модульної контрольної роботи.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Науковці виділяють наступні стадії прояву творчої активності:

- А. Наслідування;
- Б. Творче наслідування.
- В. Репродуктивна творчість .
- Г. Справжня творчість.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Критерії оцінювання поточного, проміжного та підсумкового контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та Положенням ІДГУ про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС (Протокол №8 від 30.08.2018) із урахуванням *вагових коефіцієнтів:*

– **поточного контролю:** для дисциплін, що завершуються заліком – 0,7 (70 балів);

– **проміжний контроль:** для дисциплін, що завершуються заліком – 0,3 (30 балів).

Мінімальний пороговий рівень складає:

- **35 балів** (поточний контроль);

- **16 балів** (проміжний контроль).

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Оцінку «відмінно» (максимально 5 балів за семінарське заняття) студент отримує за умови відповідності виконаного завдання та його усної відповіді (захисту виконаної роботи) за усіма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання завдань семінарських занять і самостійної роботи:

Відмінно («5») – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових робіт, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

Добре («4») – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

Задовільно («3») – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

Незадовільно («2») – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

Незадовільно («1») – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при поточному оцінюванні.

Заохочувальні бали студент отримує за такі види робіт:

- доповідь на науковій конференції з тематики дисципліни за рівнями:

- міжвузівська (5 балів);
  - в університеті (3 бали);
- Наукова стаття з тематики дисципліни:*
- у виданнях університету (2 бали);
  - в інших наукових виданнях (3 балів);
  - у міжнародних виданнях (5 балів).

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Оцінювання ІНДЗ здійснюється за такими критеріями:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- можлива наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення.

Оцінювання індивідуальних завдань проводять за 4 бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:

- укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
- викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;
- уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її й обґрунтувати ухвалене рішення;
- упевнено відповідати на запитання викладача й без зауважень із їх боку;

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;
- укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
- не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;
- уміти обґрунтувати ухвалене рішення;
- добре відповідати на запитання викладача.

3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо вирішення;
- позитивно відповідати на запитання викладача;
- допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути, власне кажучи, правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, зазначених вище.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Формою проміжного контролю виступає модульна контрольна робота: перше питання теоретичне, друге завдання теоретико-практичне, третє – практичне. Максимальна оцінка за виконання завдань модульної контрольної роботи – 30 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими **критеріями:**

1) теоретичне питання:

- повнота й ґрунтовність викладу;
- аргументованість тверджень;
- суб'єктне усвідомлення змісту;
- термінологічна коректність;

2) теоретико-практичне завдання:

- творче осмислення набутих теоретичних знань;
- уміння використовувати наукові знання під час виконання;
- практичних завдань;

- точність виконання практичного завдання;
- 3) **практичне завдання:**
- технологічна грамотність;
- методична грамотність;
- обґрунтованість методичних рішень;
- правильність оформлення фрагменту заняття.

Алгоритм оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	Теоретичне питання	Теоретико-практичне завдання	Практичне завдання
25-30 «відмінно»	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність	Завдання виконано точно. Продемонстровано творчість. Наукові знання використано на практиці.	Продемонстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано. Оформлення фрагменту уроку правильне.
21-26 «добре»	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	Завдання виконано неповно. Осмислення знань частково творче. Наукові знання використано на практиці.	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні фрагменту уроку. Методичні рішення обґрунтовано.
16-20 «задовільно»	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Завдання виконано частково. Творчість не продемонстровано. Наукові знання не пов'язані з практикою.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні фрагменту уроку.
10-15 «незадовільно»	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Завдання виконано частково. Творчість не продемонстровано. Рівень наукових знань низький.	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення фрагменту уроку.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Здібності, творчість, обдарованість : теорія, методика, результати досліджень / [за ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики]. – Житомир : Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
2. Демченко І. І., Пічкур М. О. Близнюк Т. О. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва: Монографія. – К.: Оміда, 2009. – 218 с.
3. Дичківська, М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : навчальний посібник / М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – С.170 - 172.
4. Костю С.Й. Робота з обдарованими дітьми: навчально-методичний посібник для студентів денної/заочної форми навчання напряму підготовки «Практична психологія» /С.Й. Костю. - Мукачево : МДУ, 2017. - 81 с.
5. Лазарович Н, Обдарованість у дошкільному віці: Навчально-методичний посібник. – Берегово: 2009. – 220 с.
6. Музика О. Л., Никончук Н. О. М90 Розвиток здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Музика, Наталія Никончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 200 с.
7. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі : методичний посібник / О. Л. Музика, Д. К. Корольов, Р. О. Семенова та ін. ; за ред. О.Л. Музики. – КиївЖитомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 146 с.
8. Селевко, Г.К. Энциклопедия образотворчих технологий [Текст] : В 2 т. Т.1. / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.
9. Чепіль, М. М. Педагогічні технології [Текст] : навчальний посібник / М. М. Чепіль, Н.З. Дудник. – К. : Академвидав, 2012. – 224 с. – С.54-62. (Серія «Альма-матер»).
10. Новые информационные технологии в дошкольном образовании / под ред. Ю.М. Горвица, [и др.]. – М.:, Линка-Пресс, 1998. – 328 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Вауліна О. М. Закордонний досвід у роботі з обдарованими дітьми / О. М. Вауліна, Є. М. Бурилова // Початкове навчання та виховання. – 2015. – №31-32. – С. 36-39.
2. Володарська М.О. Робота з обдарованими дітьми / М. О. Володарська А.І.
3. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів // Управління школою. - Харків, 2005. - 110 с.
4. Інтелектуальні ігри в початковій школі // Упоряд. Ю.Є. Бардакова. - Х.: Вид. група "Основа", 2005. - 192 с.
5. Настенко, О. М. Пілаєва, С. М. Полуніна. – Харків : Основа, 2010. – 190 с.

6. Каряка Л. Г. Обдаровані діти, які вони? / Л.Г. Каряка, С. І. Кузіна // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2014. – №1. – С. 6-10.
7. Котляревська О. О. Обдарована дитина: знахідка чи проблема / О. О. Котляревська // Педагогічна майстерня. – 2014. – №7. – С.40-47.
8. Кочерга О. Психологія творчості дітей / О. Кочерга. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.
9. Серапулова Є. Виховання обдарованої дитини // Початкова школа. – 2000. – №2. – С.3-5.
10. Універсальні інтелектуальні ігри. Педагогічна академія пані Софії. // Упоряд. Ю.Є. Баракова. – Х.: Вид. Група «Основа», 2005. – 32 с.
11. Туріщева Л.В. Особливості роботи з обдарованими дітьми. – Х.: Вид. «Основа», 2008. – С.122.

10.3. Інтернет-ресурси

1. Водинская М.В. Развитие творческих способностей ребенка на занятиях изобразительной деятельностью [Электронный ресурс]: учебное пособие/ Водинская М.В., Шапиро М.С.— Электрон. текстовые данные.— М.: Теревинф, 2012.— 48 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/12782>.
2. Розвивальне навчання: основні принципи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [svitohlyad.com.ua>osvita/rozvyvalne-navchannyu](http://svitohlyad.com.ua/osvita/rozvyvalne-navchannyu).
3. Теоретичні засади розвивального навчання - Онлайн бібліотека року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [ualib.com.ua>br_4326.html](http://ualib.com.ua/br_4326.html)
4. Крошка С. А. Сучасні педагогічні технології в навчально-виховному процесі сучасних закладів освіти України / С. А. Крошка // Збірник матеріалів регіональної міжвузівської науковопрактичної конференції: Артемівськ, 2010. – С. 165-168. Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/847>
5. Нові педагогічні технології в освіті: рекомендац. покажч./ Херсонський державний університет; упоряд.: Н. А Арустамова, В. Ю. Штуріна; бібліогр. ред. Л. С. Войнова. – Херсон: вид-во ХДУ, 2013. Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/653/1/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf>.
6. Ушаков Д.В. Психология интеллекта и одаренности [Электронный ресурс]/ Ушаков Д.В.— Электрон. текстовые данные.— М.: Когито-Центр, Институт психологии РАН, 2011.— 464 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/15600>
7. Сисоева С.О. Педагогічні технології: коротка характеристика сутнісних ознак / С.О. Сисоева. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/1815/1/S_Sysoeva_PPTP_2_6_GL.pdf.
8. Ларионова Л.И. Культурно-психологические факторы развития интеллектуальной одаренности [Электронный ресурс]/ Ларионова Л.И.— Электрон. текстовые данные.— М.: Когито-Центр, Институт

психологии РАН, 2011.— 320 с.— Режим доступа:
<http://www.iprbookshop.ru/15543>.— ЭБС «IPRbooks», по паролю

9. Психология одаренности. От теории к практике [Электронный ресурс]: учебное пособие/ А.А. Адаскина [и др.].— Электрон. текстовые данные.— М.: Пер Сэ, 2012.— 80 с.— Режим доступа:
<http://www.iprbookshop.ru/7401>